Nr. 99. Kraków, Piątek 1 Maja 1891.

Nowa Reforma“ wychodzi codziennie, z wyjątkiem Niedziel i Świąt uroczystych.

Prenumerata wynosi:

	rocznie:	*półrocznie:*	*kwartalnie:*	*miesięcznie:*
Na prowincyi, z przesyłką pocztową	24 zł. w. a	12 zł. w. a.	6 zł. w. a.	2 zł. w. a.
W Państwie Niemieckiem	28 „ „	14 „ „	7 „ „	2 „ 50 t.
W miejscu	20 „ „	10 „ „	5 „ „	1 „ 80 ct.
Do Włoch, Francyi, Anglii, Belgii, Szwajcaryi, Turcyi i innych krajów	32 „ „	16 „ „	8 „ „	3 „ „

Pojedynczy numer kosztuje 10 centów, z przesyłką pocztową 12 centów.

Prenumeratę przyjmuje się tylko za cały miesiąc.

Listy z pieniędzmi i *przekazy* pieniężne na prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać *franco* do Administracyi *Nowej Reformy* w Krakowie. — *Listy reklamacyjne nieopieczętowane* nie podlegają opłacie pocztowej. — *Listów niefrankowanych* nie przyjmuje się.

Rękopismów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

Adres Redakcyi i Administracyi: Ulica św. Jana Nr. 13.

NOWA REFORMA

Prenum

zamiejscową: Administracya „N
wą: Administracya „*Nowej Reform*
w Rynku. — C. k. krakowskie konces. b
w Sukiennicach. — Handel J. Bajera
Administracya za opłatą od miejsca w
każdy następny raz po 5 cent. — **Og**
ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę
od 100 egzem. dla miejscowych prenum
przekazem pocztowym. — **Ogłoszen**
dzienników, Ludwik Plohn, ulica Kar
Józefa Pisza. — W **Rzeszowie** k
ski i Spółka. — W **Tarnopolu** k
& Vogler (także w Hamburgu, Frank
wiu). — A. Oppelik, Stubenbastei Nr.
i Norymberdze). — W **Paryżu** Ksie
ciété Mutuelle de Publicité

Od Wydawnictwa.

Upraszamy Szanownych Prenumeratorów miesięcznych o wczesne nadsyłanie przedpłaty, która wynosi:

za maj:
W miejscu . . . . **1** złr. **80** ct.
z przesełką pocztową w Austryi . . **2** złr. — ct.
w cesarstwie niemieckiem . . **2** złr. **50** ct.

za maj i czerwiec:
W miejscu . . . **3** złr. **60** ct.
z przesełką pocztową w Austryi . **4** złr. — ct.
w cesarstwie niemieckiem . . **5** złr. — ct.

Na podstawie umowy zawartej z księgarnią H. Altenberga we Lwowie, zawiadamiamy szanownych Prenumeratorów naszych, iż nabywać mogą wydany przez tę księgarnię obraz Tadeusza Popiela: **„Uroczysty akt konstytucyi 3 maja“** po cenie wyjątkowo zniżonej.

Prenumeratorowie *Nowej Reformy* mogą nabywać wydanie **na kartonie po 40 ct.**, wydanie **na papierze chińskim po 80 ct.** (i to już z opakowaniem i przesyłką franco).

Należytość nadsyłać należy do Administracyi naszego pisma, rozsyłka obrazów uskutecznioną będzie ze Lwowa.

Kraków, 30 kwietnia.

Znamy nareszcie autentyczny tekst projektu adresu, który wypracował i komisyi wybranej przez Izbę poselską przedłożył poseł Biliński.

Główną treść tego projektu stanowi parafraza ekonomicznego, społecznego i ustawodawczego programu, jaki rząd rozwinął w mowie tronowej, a w parafrazie tej p. Biliński trzyma się tego samego porządku, w jakim program ów zapowiadał pojedyncze reformy.

Ten program rządowy przyjmuje p. Biliński, w całej jego osnowie i we wszystkich jego szczegółach, za program Izby poselskiej, wyraża najzupełniejszą zgodę i zadowolenie, i zaledwie kilka szczegółów dorzuca do tego, co zapowiedział rząd w swoim programie. Oryginalnej myśli, śmielszego poglądu, pożytecznej a nowej inicyatywy w projekcie szukałbyś na darmo.

Poseł Biliński zrozumiał doskonale, że nawet przy omawianiu kwestyj ekonomicznych, społecznych i ustawodawczych można poruszyć struny narodowe i polityczne, a nawet wejść na pole spraw wyznaniowych, to też, jak rząd w mowie tronowej, tak on w projekcie adresu unikał starannie wszystkiego, co mogło poruszyć te struny. W kwestyi robotniczej wzmiankuje p. Biliński o organach pośredniczących między robotnikami a przedsiębiorcami, o czem nie ma mowy w programie rządowym, ale równie jak mowa tronowa tak i projekt adresu nie wypowiada wcale, jakim duchem ma być ożywiona i w jakim kierunku ma iść reforma społeczna na tem polu.

Omijając ściśle wszystko, co mogłoby poruszyć aspiracye lub niechęci stronnictw, podnosi poseł Biliński ustęp mowy tronowej o sprawach oświecenia publicznego, lecz nie poszedł on wcale za przykładem referenta w komisyi Izby panów i nie mówi o potrzebie wychowania religijno-obyczajowego.

Do rządowego programu reform finansowych p. Biliński dorzucił jedynie regulacyę waluty oraz zmianę ustawy o należytościach stemplowych i reorganizacyę urzędów, wymierzających te należytości.

P. Biliński, układając projekt adresu, zanadto przejął się tą myślą, że jest referentem komisyi, wybranej przez całą Izbę poselską, za mało pamiętał, że jest posłem z naszego biednego kraju. Nie ma więc w adresie przez niego opracowanym nic z naszych najgorętszych pragnień i najgwałtowniejszych potrzeb, jeżeli przypadkiem nie znalazło się w programie rządowym. Nawet w kwestyi poruszonej w mowie tronowej a kraj nasz tak żywo obchodzącej, jak regulacya rzek i potoków górskich, p. Biliński poprzestał na przypomnieniu mowy tronowej z r. 1885, a nie zdobył się na silniejsze przypomnienie, jak naglącą i jak ważną jest potrzeba natychmiastowego, energicznego i stanowczego załatwienia tej sprawy, jak niedostateczną jest obietnica, którą zawiera program rządowy.

P. Biliński nie zaniedbał wprawdzie projektowi swojemu nadać autonomicznego kolorytu i zaznaczył nawet dość silnie potrzebę poszanowania indywidualności i tradycyi ludów reprezentowanych w Radzie państwa. I z uznaniem witamy ustęp, w którym adres stwierdza, że „w różnorodnych naturalnych i historycznych właściwościach królestw i krajów tego państwa, w różnorodnych narodowych, cywilizacyjnych i ekonomicznych potrzebach ich ludności — tkwi źródło rozmaitych życzeń i dążności.“

Projekt adresu nie podnosi jednak wcale, że tych różnic naturalnych i historycznych nie uwzględniono dotychczas należycie, że tych różnorodnych narodowych, cywilizacyjnych i ekonomicznych potrzeb do tej chwili nie zaspokojono w należytej mierze, że do zupełnego zadowolenia ludów i utrwalenia narodowego pokoju jeszcze daleko.

Wszak wiadomo przecie, że przeciw wszelkiemu rozszerzeniu autonomii i swobód narodowych, przeciwnicy nasi walczą zawsze jedynym i wyłącznym argumentem, że jedność i potęga państwa nie zezwala na jakikolwiek postęp w rozwoju samorządu i swobód narodowych. Zastrzeżenie, że dotychczasowe urządzenia autonomiczne nie wystarczają, że dalszy ich rozwój i wykształcenie jest koniecznością, która nietylko nie narusza jedności i potęgi państwa, ale przeciwnie do ich utrwalenia się przyczynia, było niezbędnem, jeżeli p. Biliński ustęp ten chciał zakończyć zapewnieniem, że „wybrani przedstawiciele ludów działać będą jak najzupełniej w duchu swych wyborców, jeżeli w słusznem uznaniu wielkich interesów politycznych unikać będą wszystkiego, co może prowadzić do rozluźnienia jedności, a przeciwnie zarządzą wszystko, co pod względem materyalnym czy moralnym prowadzi do utrzymania potęgi państwa.“

W adresie p. Bilińskiego nie będzie więc potrzeba zbyt wielu zmian, aby zyskać dla niego głosy zjednoczonej lewicy niemieckiej. Wszak wie ona doskonale, że jest zanadto słabą, aby znieść nadane już prawa i instytucye a dalszego rozwoju tych praw i nadania nowych instytucyj projekt adresu nie domaga się wcale. Rozchodzi się może zatem tylko o nic nieznaczące poprawki.

W ślad za tekstem projektu otrzymaliśmy też telegramy, że w komisyi adresowej uchwalono przystąpić do dyskusyi szczegółowej wszystkiemi głosami przeciw głosom 2 Młodoczechów i że lewica domaga się jedynie zmienienia niektórych wyrazów w ustępie, mówiącym o autonomii. Większość dla projeku posła Bilińskiego byłaby zatem zapewniona, gdyby nie reszta żądań lewicy. Wprawdzie tak zaznaczenie potrzeby swobodnego rozwoju szkolnictwa jak i jaśniejsze sformułowanie ustępu o ugodzie czesko-niemieckiej nie są warunkami zbyt ostremi dla Koła polskiego, ale pierwszy z tych warunków odstręczy klub Hohenwarta, lub przynajmniej część tego klubu, a drugi zrazi Młodoczechów. Koło polskie stanie zatem na rozdrożu a p. Biliński ma przejść ostatnią próbę, czy potrafi podołać zadaniu, którego się podjął, czy potrafi zmianami w swoim adresie pogodzić żądanie lewicy z tendencyami klerykałów z klubu Hohenwarta.

Z chwilą wniesienia projektu do komisyi minęła jednak bezpowrotnie dla Koła polskiego sposobność poruszenia dążeń i życzeń kraju.

Z Koła polskiego.

Sekretaryat Koła polskiego poselskiego w Wiedniu przeseła nam następujący komunikat:

Koło poselskie polskie odbyło dnia 25 b. m. posiedzenie, na którem po siedmiogodzinnych poufnych naradach przyjęło projekt adresu, ułożony przez p. Bilińskiego, sprawozdawcę izbowej komisyi adresowej, który projekt ten przedłoży tejże komisyi.

Na następnem posiedzeniu dnia 26 b. m. Koło poselskie polskie obradowało nad sprawami, mającemi przyjść na porządek dzienny najbliższego posiedzenia Izby. Wprzód jeszcze, zanim przystąpiono do porządku dziennego obrad, pos. Hompesch przedłożył Kołu 6 wniosków następującej osnowy: 1) „Istnieje podobno zamiar zmniejszenia w szkołach galicyjskich liczby godzin poświęconych naukom przyrodniczym, ażeby rozszerzyć naukę języka niemieckiego. Nauka języka niemieckiego, jak i nauki przyrodnicze są naukami ułatwiającemi otrzymanie posad zarobkowych; zmiejszenie jednej z tych pociąga za sobą zmniejszenie uzdolnienia zarobkowego uczniów; przeto z całą stanowczoną należy się sprzeciwiać zmniejszeniu godzin nauk przyrodniczych w szkołach średnich galicyjskich“. 2) „Rewizya ksiąg gruntowych jest potrzebna, a przedewszystkiem należy się starać o uproszczenie postępowania, zwiększenie bezpieczeństwa, zmniejszenie kosztów dla stron, a mianowicie przeniesienie punktu ciężkości na geometrów przed wszelką czynnością notaryalną, według wzorów francuskich, aby w ten sposób usunąć zachodzące dzisiaj często utrudnienia, niepotrzebne koszta i niesłuszności“. — 3) „Należy wezwać rząd, aby wniósł projekt ustawy, mocą której zwyczajne wydatki, które się co roku powtarzają, uchwalane byłyby na dwa lata“. — 4) „Dlaczego rząd dotąd nie wypłacił subwencyj, wyznaczonych w projekcie budżetu na rok 1891 na budowę dróg i mostów w Galicyi, chociaż budżet prowizoryczny na 4 miesiące został przyjęty? To powoduje szkody, podroża niepotrzebnie roboty, a przez to powiększa koszta budowy, bo między innemi przywóz szutru w zimie saniami jest tańszy, niż w lecie. Należy przeto nalegać na wypłacenie natychmiastowe sum, przyznanych prowizorycznie na te budowy“. 5) Wszystkie spółki, które dotychczas zawiązały się dla osuszenia swoich gruntów, i w tym celu otrzymały zasiłki od kraju i państwa, winny na własne żądanie przemienić się na spółki do nawadniania i otrzymać takie same sumy ze skarbu państwa, jeżeli sejm krajowy za tem się oświadczył i ze swej strony zasiłki w takiej samej wysokości przyrzekł“. 6) „Należy żądać, aby notaryuszom wolno było przy zawieraniu kontraktów kupna i sprzedaży parceli obciążonych w części lub w całości, wtedy tylko uwierzytelniać podpisy, jeżeli sprzedający złoży w sądzie jako zabezpieczenie kwotę pokrywającą cały dług na parcelach ciążący“.

Koło polskie nie wchodząc bynajmniej w treść tych wniosków i nie zapuszczając się w dyskusyę nad niemi, przekazało je do roztrząśnięcia odpowiednim komisyom Koła.

Poseł Chrzanowski zażądał upoważnienia Koła do wniesienia w Izbie poselskiej petycyi, przesłanej na jego ręce przez Radę powiatową zbarazką, w której taż Rada przedstawiając nędzę ludności wiejskiej w tym powiecie wskutek dwuletniego nieurodzaju, uprasza o wyznaczenie ze skarbu państwa 15.000 złr. na zasiłki bezzwrotne dla tej ludności, a 15.000 złr na pożyczkę bezprocentową, która to kwota byłaby użyta na roboty publiczne, dające zarobek ludności. Zarazem p. Chrzanowski wniósł, aby Koło petycyę tę poparło w Izbie i poleciło polskim członkom, zasiadającym w komisyi budżetowej izbowej aby starali się o uchwalenie obu żądań przez tę komisyę. Poseł Piniński poparł ten wniosek, który Koło bez dyskusyi przyjęło.

Poseł Struszkiewicz przedłożył prośbę do Koła, aby poparło podanie wystósowane przez Towarzystwo gospodarskie krakowskie do ministerstwa handlu, aby ministerstwo ustanowiło w całym kraju jednakowe opłaty za doręczenie telegramów, opłaty odpowiadające istotnym odległościom od stacyj telegraficznych. Koło postanowiło tę petycyę poprzeć.

Petycyę włościan wsi Krzyż, wystósowaną do Koła polskiego, aby starało się ich domy za wsią stojące uwolnić od podatku domowego, przekazało Koło swojej komisyi podatkowej. Petycyę Wydziału powiatowego brzeskiego do Koła polskiego, przedłożoną przez posła Straszewskiego o zmianę ustawy z dnia 6 czerwca 1888 o opustach podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych, przekazało Koło tejże komisyi, a zarazem zażądało od przedkładającego petycyę, aby postarał się, iżby petenci wystósowali odpowiednią petycyę do Rady państwa gdyż wówczas Koło polskie będzie miało sposobność tę sprawę w Izbie poruszyć.

Poseł Kopyciński, przedkładając Kołu petycyę handlujących trzodą, uczynił wniosek: „Komisya wybrana przez Koło polskie postara się w ministerstwie spraw wewnętrznych, aby targ na nierogaciznę z Galicyi odbywał się w Wiedniu we wtorek i czwartek każdego tygodnia“.

Po krótkich rozprawach, w których zabierali głos pp.: Włodzimierz Gniewosz, hr. Piniński i przewodniczący Jaworski, Koło uchwaliło, aby tą sprawą zajęli się polscy członkowie komisyi wybrani do spraw odnośnych, z przybraniem p. Kopycińskiego.

Poseł Dawid Abrahamowicz uczynił wniosek, aby Koło wybrało „komisyę inicyatywy“, złożoną z dwunastu członków, jaką wybierało w dawniejszych latach. Po dość długich rozprawach, w których zabierali głos pp.: Chrzanowski, Rutowski, Struszkiewicz, Byk, Kozłowski, Rozwadowski, Czaykowski Władysław, Kraiński, Jaworski, Lewakowski i wnioskodawca Abrahamowicz; Koło uchwaliło większością głosów wybrać taką komisyę, a wybór jej odłożyć do późniejszego posiedzenia.

Pos. Popowski przypomniał Kołu wnioski przedłożone przez niego w grudniu z. r., przyjęte wówczas przez Koło, ale nie załatwione w Izbie z powodu, że wkrótce nastąpiło rozwiązanie Rady państwa i wniósł, aby Koło przedłożyło Izbie ponownie projekt do ustawy, sformułowany już wówczas przez komisyę a zmieniający §. 78 ustawy z dnia 9 lutego 1850 r. i brzmiący jak następuje: „W razie jeżeli należytość, wymierzona w myśl §. 72 ustawy o należytościach, może być hipotecznie zabezpieczoną, wstrzymanem będzie ściągnięcie tej należytości przez wniesienie we właściwym czasie skargi albo rekursu, aż do chwili odrzucenia skargi lub rozstrzygnięcia rekursu“. Koło po dyskusyi, w której zabierali głos: pp. Piniński, Abrahamowicz, Struszkiewicz, przyjęło wniosek posła Popowskiego, lecz zauważając, że zaproponowano jeszcze kilka innych zmian w ustawach o wymiarze należytości, odroczyło chwilowo wniesienie powyższego projektu.

Poseł Roszkowski przedstawiwszy, iż rząd przedłożył już Izbie panów projekt ustawy, mającej zreformować studya prawnicze i ekonomiczne, a zaprojektowana reforma nie odpowiada, zdaniem przemawiającego, potrzebom i żądaniom, przeto wniósł, aby Koło wyznaczyło już teraz komisyę, któraby wspólnie z polskimi członkami Izby panów, roztrząsnęła rządowy projekt i zastanowiła się nad tą całą sprawą, zanim ona przyjdzie do Izby poselskiej; dalej wnioskodawca zaproponował, aby do komisyi tej wyznaczyć pp.: Bilińskiego, Byka, Madeyskiego, Pinińskiego, Płażka i Weigla. Koło wniosek ten przyjęło, dodając do tej komisyi wnioskodawcę.

Poseł Straszewski przedłożył wniosek, żądający sprzedawania tanio soli dla bydła i w ogóle zniżenie cen soli

Po rozprawach, w których zabierali głos pp.: Abrahamowicz, Chrzanowski i Kozłowski, a w których wykazano ważność a zarazem trudność tej sprawy, którą się Koło od lat 20 zajmuje, Koło na wniosek przewodniczącego, odroczyło dalsze rozprawy nad tym przedmiotem do późniejszego posiedzenia a przystąpiło do wybrania kandydatów z swego grona do komisyj izbowych, które miały być wybrane na najbliższem posiedzeniu Izby poselskiej. Wybrano kandydatami do komisyi w sprawie najwyższej Izby obrachunkowej pp.: Edwarda Gniewosza, Eugeniusza Abrahamowicza i Płażka. Do komisyi co do reformy pragmatyki służbowej pp: dr. Byka, dr. Lewickiego i Płażka, Do komisyi względem ustaw tyczących się kultury winnic pp.: hr. Hompescha i dr. Wielowiejskiego.

Z Rady państwa.

Wiedeń, 28 kwietnia.

Na dzisiejszem posiedzeniu p. Bloch jawnie wobec całej Izby powtórzył zarzuty, jakie wczoraj uczynił p. Schneiderowi. Przed przejściem do porządku dziennego prezydent oświadczył, że doniesiono mu, jakoby p. Bloch zarzucił na ostatniem posiedzeniu p. Schneiderowi, że tenże ma miejsce swoje w kryminale. Prezydent udzieliłby nagany p. Blochowi, ale ponieważ w protokóle stenograficznym nie ma żadnej wzmianki, przeto uważać musi, że p. Bloch w podobny sposób się nie odezwał. Na to zabrał głos p. Bloch, uskarża się, że w Izbie nie traktuje się jednakowo stronnictw. Najobraźliwsze zarzuty, jakie antysemici czynią żydom, notuje się w protokóle, ale ponieważ on do p. Schneidera, który odezwał się do niego „pan należysz do żydów — do Kołomyi“ zawołał „a pańskie miejsce w kryminale“ przeto tego nie zanotowano. Mowca przyjmuje odpowiedzialność za swoje odezwanie się, ale żąda, aby zanotowano je w protokóle. Przemówienie to wywołuje niepokój w Izbie i na galeryach. Prezydent wzywa p. Blocha do porządku i odbiera mu głos. P. Schneider, który zażądał pierwotnie głosu, zrzeka się go „ponieważ tylko żyd mówił“. Na wezwaniu do porządku p. Schneidera przez przewodniczącego skończyło się na razie to niemiłe zajście, które nie będzie należeć do miłych wspomnień bieżącej sesyi.

Rząd wniósł dzisiaj do Izby projekt uwolnienia od należytości skarbowej spadków ruchomych po obcych poddanych i projekt zmiany § 17 i 52 ustawy wojskowej.

Minister skarbu zawiadamia Izbę, że ustawa o prowizoryum budżetowem na maj i czerwiec otrzymała sankcyę cesarską.

Z kolei ogłoszono wynik wyborów do komisyj, które odbyły się dnia poprzedniego. Z polskich posłów weszli do komisyi ci, których Koło wyznaczyło.

Po odczytaniu petycyj ks. Liechtenstein czyni wniosek o zmianę ustawy przemysłowej, a p. Burstaller wnosi o uwolnienie fundacyj humanitarnych i naukowych od opłat stemplowych skarbowych. — Oprócz tych wniosków na dzisiejszem posiedzeniu pojawił się tylko wniosek p. Ghona o stypendya celem zapobieżenia brakowi lekarzy w Karyntyi.

Po przystąpieniu do porządku dziennego p. Klucki zdaje sprawę z przedłożenia rządowego o zmianie zaopatrzenia wojskowego dla pewnych osób, należących do armii czynnej, marynarki i obrony krajowej. Izba udziela projektowi temu konstytucyjnego przyzwolenia.

W dalszym ciągu rozpoczętej w poniedziałek dyskusyi nad wnioskiem p. Jaquesa o zmianę postępowania objektywnego przemawiają dr. Foreger, Jaques i Vaszaty, poczem Izba odsyła wniosek do osobnej komisyi, złożonej z 18 członków.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. Herbsta o mytach na państwowych mostach, drogach i przewozach. P. Herbst przypomina, że wniosek jego jest tylko ponowieniem projektu, który w ubiegłej kadencyi był przedmiotem obrad komisyi, a p. Kaiser oświadcza, że stronnictwo narodowców niemieckich wniosło odrębny wniosek o zupełne zniesienie myt i za wnioskiem p. Herbsta głosować będzie tylko wtedy, gdyby zniesienie myta było niemożebnem. W tym wypadku stronnictwo to domagać się będzie, aby myta wydzierżawiano tylko gminom, a nie osobom prywatnym.

Przemawia jeszcze p. Garnhaft, który domaga się pośpiechu w tej sprawie. Izba przekazuje wniosek p. Herbsta komisyi budżetowej.

Wniosek posła Derschaty, domagający się reformy ustawy o taksach wojskowych, uzasadnia wnioskodawca, — popierają pp. Polzhofer i Rolsberg, — a Izba odsyła do komisyi wojskowej.

P. Tausche uzasadnia w pierwszem czytaniu wniosek, przez siebie oraz pp. Swobodę i Huettera wniesiony, o reformę ustaw przeciw zarazie na bydło i ustaw weterynarskich.

Po przemówieniu p. Nitsche wniosek ten odesłano do komisyi, wybranej już dla tych spraw.

Najbardziej interesującym przedmiotem dzisiejszego posiedzenia było pierwsze czytanie wniosku p. Tilszera o zmianę ordynacyi wyborczej do Rady państwa przez zaprowadzenie b[…] pośrednich wyborów z kuryi wiejskiej. Otw[…] jąc dyskusyę, prezydent mniema, że przy[…] się to do skrócenia obrad, jeżeli Izba ró[…] śnie będzie prowadzić dyskusyę także [...] skami p. Plenera, dalej Furnkra[…] reszcie p. Gessmanna, z których[…] nosi się do tego samego przedmiotu[…]

sensacyjnego procesu, zmarła w szpitalu obłąkanych w Krakowie. Zmarła przebywała w zakładzie obłąkanych w Krakowie od 1869 roku i dotychczas należała do chorych nieuleczalnych.

Lwów, 29 kwietnia.

(*W.*) Nikt mieszkańcom Lwowa patryotyzmu odmówić nie może, jednak i u nas rzadko o tak szczery i gorący zapał, jakim przejmuje wszystkie warstwy ludności stolicy kraju, zbliżająca się rocznica trzeciego maja.

Aż do najuboższych, aż do najnieoświeceńszych, wszystko jest zelektryzowane. I ta okoliczność jest najlepszą odpowiedzią przeciwnikom uroczystego święcenia pamiątki najwspanialszego w dziejach naszych faktu. Tłumy potrzebują widomego wyrazu dla swej miłości Ojczyzny, a gdy im go warstwy wyższe nie wytworzą, posądzają je o brak patryotyzmu, a wreszcie i same go tracą.

Tem gwałtowniejsze i bardziej piorunujące wrażenie wobec powszechnego zapału zrobił zakaz policyi, o którym doniosłem już telegraficznie, zabraniający uroczystego pochodu przez ulice Lwowa w dniu trzeciego maja. Wzburzenie było wielkie, na szczęście komitetowi udało się wyjednać u namiestnika złagodzenie zakazu.

Tymczasem przygotowania do obchodu płyną coraz szerszem korytem, a nawet sam obchód już się niejako rozpoczął wczoraj odczytem dra Ludwika Finkla, który wygłosił pierwszy z szeregu wykładów zamierzonych przez Towarzystwo prawnicze i skreślił „wstęp historyczny“ do konstytucyi trzeciego maja.

Prelegent, zaznaczywszy, że właściwego twórcy pierwszego pomysłu reform majowych nie znamy, rzucił następnie szerokie tło ówczesnych stosunków międzynarodowych, i wykazał, że konstytucya była naturalnym ich wynikiem, że była protestem Polski przeciw coraz bardziej gniotącej ją brutalnej polityce Rosyi. Następnie scharakteryzował oba stronnictwa ówczesnej Polski, zwolenników reform i ich przeciwników, a w końcu, nazwał konstytucyę trzeciego maja nie testamentem starej, ale programem nowej Polski.

Towarzystwo prawnicze zamierzyło dać w odczytach swych wyczerpujące i wszechstronne omówienie konstytucyi i jej znaczenia. Po odczycie dra Finkla miał nastąpić drugi dra Bolzera p. t. „Refomy społeczne i polityczne konstytucyi trzeciego maja“, a w końcu odczyt dra Starzyńskiego, kreślący „Prawno polityczny ustrój Polski według konstytucyi trzeciego maja, w porównaniu z ustrojem państw europejskich“. Niestety ten ostatni odczyt z powodu choroby w rodzinie prelegenta odpaść musiał.

Trzeba przyznać, że postarano się u nas o dostateczny szereg odczytów celu poznajomienia wszystkich warstw z wiekopomną tą rocznicą.

Policzywszy bowiem dwa odczyty Towarzystwa prawniczego, cztery, urządzone przez komitet obywatelski, jeden u młodzieży handlowej, następnie odczyty dla członków w „Sokole“ i „Czytelni dla kobiet“, a w końcu pięć odczytów, jakie mają wygłosić akademicy po przedmieściach, otrzymamy pokaźną cyfrę czternastu wykładów o konstytucyi trzeciego maja.

Roboty około przystrojenia miasta już rozpoczęte.

Wzdłuż ulicy Trzeciego Maja stawiają już słupy czerwone ze złotemi gałkami, przeznaczone do podtrzymania festonów i sztandarów. Bramę tryumfalną zaczęto już wznosić. Będzie to kolos w swoim rodzaju, wysoki na szesnaście metrów. Prac rzeźbiarskich do jej upiększenia podjęli się pp. A. Popiel, T. Harasimowicz i K. Lewandowski. Wielkie przezrocze do głównego łuku przygotowują artyści-malarze Korol-Batowski i Molicewicz. Przedstawiać ono będzie u stóp Bogarodzicy z jednej strony historyczny akt ogłoszenia konstytucyi w dole koła ołtarza zrównanie stanów i uosobienie Lwowa oddającego hołd aktowi historycznemu, a z drugiej strony ugrupowani są wszyscy męczennicy tej idei.

Malowidła, mające posłużyć do przystrojenia ratusza robią, pp. Harasimowicz Marceli i Popiel Tadeusz. Pierwszy daje Matkę Boską, błogosławiącą wszystkie stany, drugi przeźrocze „Polonia,“ przedstawiające u stóp posągu Polski zgromadzonych mieszczanina, robotnika, wieśniaka i szlachcica. Przed nimi klęczy postać męczennika w sybirskich kopalniach za sprawę narodową, po przeciwnej zaś stronie butny szlachcic odczytuje im z pergaminu akt konstytucyi. Na uboczu niewiasta polska poucza małe chłopię o znaczeniu tej chwili dziejowej. P. Popiel przygotowuje też przeźrocze dla Kasy oszczędności, przedstawiające naród polski, składający u stóp ojczyzny zaoszczędzone swe skarby.

Komitet obywatelski ogłasza ostateczny program uroczystości, zatwierdzony przez władzę. Poranek trzeciego maja powitają salwy moździerzowe, kapela „Harmonii“ przeciągać będzie głównemi ulicami miasta i odegra utwory narodowe. W miejsce uroczystego pochodu, zakazanego przez policyę, zarządza komitet „zwiedzanie ważniejszych ulic miasta“ przez publiczność.

Podgórz. Program uroczystości dnia 2 i 3 maja jest następujący:

W sobotę 2 maja o godzinie 10 rano odprawione będzie uroczyste nabożeństwo z odpowiedniem kazaniem.

W niedzielę 3 maja o godzinie 5 popołudniu w sali radnej miasta Podgórza odbędzie się uroczysty wieczorek muzykalno-deklamacyjny, urządzony staraniem Czytelni polskiej katolickiej młodzieży w Krakowie, z uprzejmym współudziałem p. A. Kałużyńskiej i pp. amatorów.

Uroczystość zagai p. Garbusiński. Wieczorek zakończy przedstawienie „Dramatu jednej nocy.“

O zmierzchu całe miasto rzęsiście będzie iluminowane.

Z Oświęcimia donoszą, że namiestnictwo załatwiło rekurs w sprawie zakazu 100-letniej rocznicy przychylnie. Program obchodu jest [illegible]tępujący: Dnia 2 maja wieczorem wspaniałe [illegible]lenie miasta. W niedzielę 3 maja rano o [illegible] 6 pobudka wśród odgłosów salw moź[illegible]ch. O 9 odprawi się nabożeństwo so[illegible]aniem. Równocześnie odprawione bę[illegible] świątyni izraelickiej. O godzinie 11 [illegible]pularny w kasynie. Wieczorem [illegible]enie amatorskie. Odegranem będzie: „Flisacy“ i „Bartosz Głowacki.“ Uroczystość zakończą obrazy z żywych osób.

Trzebinia. Stuletnia rocznica konstytucyi 3 maja obchodzoną u nas będzie uroczyście i wspaniale.

Rano w niedzielę odprawione będzie solenne nabożeństwo przez miejscowych księży: proboszcza Ignacego Wojsa i ks. wikarego Kacza; równocześnie uroczyście odprawi modły w synagodze i wygłosi odpowiednie przemówienie rabin miejscowy.

W dzień sklepy będą pozamykane, a wieczorem tegoż dnia w niedzielę odbędzie się wspaniała iluminacya.

Z Brzeska donoszą: Program obchodu trzeciego maja jest następujący: Dnia 2 maja o godzinie 9 rano nabożeństwo solenne w kościele i modły w świątyni izraelickiej. Wieczorem illuminacya miasta, pochód straży pożarnej z pochodniami po ulicach miasta z muzyką na czele, poczem na rynku spalone zostaną ognie sztuczne. Dnia 3 maja o godzinie 5 rano pobudka po ulicach miasta, popołudniu otwarcie czytelni ludowej, odczyt dra Bernadzikowskiego, zakończy raut w kasynie.

Biała. Program uroczystości 3 maja jest następujący: rano 2 maja nabożeństwo; dnia 3 maja wieczorem uroczysty wieczorek muzykalno-deklamacyjny w lokalu czytelni i odczyt.

Wadowice, dnia 28 kwietnia. W niedzielę 26 b. m. ukonstytuował się komitet obywatelski pod przewodnictwem dr. Iwańskiego w celu uczczenia wiekopomnej stuletniej rocznicy konstytucyi 3 maja 1791. Program będzie bardzo urozmaicony. Cały komitet podzielił się na sekcye: literacką, dekoracyjną itd. a porządek uroczystości będzie następujący:

Ze świtem hejnał z wieży kościoła i strzały moździerzowe ogłoszą początek uroczystości, potem pobudka, odegrana przez okolicznych włościan. O godz. 9-tej solenne nabożeństwo z kazaniem i chórem. Kościół będzie udekorowany zielenią i emblemaiami narodowemi a pluton straży ogniowej ochotniczej będzie tworzył szpaler. Sklepy będą pozamykane a lampy w mieście płonęąc będą podczas nabożeństwa. Poczem muzyka włościańska odegra narodowe melodye. O godz. 5-tej wieczorem odczyt profesora gimnazyalnego Sędzimira o konstytucyi 3 maja — potem nastąpi deklamacya, spiew i gra na fortepianie. Wreszcie rozdane będą obrazy pamiątkowe konstytucyi 3 maja tak między mieszczan jak i włościan, którzy z okolicznych wiosek po kilku jako delegaci zaproszeni zostaną. Wieczorem illuminacya.

W synagodze również odbędzie się nabożeństwo. W końcu uchwalił komitet natychmiast udać się z prośbą do Rady gminnej, aby jedną z najpiękniejszych ulic t. j. ulicę lwowską nazwano „ulicą 3 maja“.

Spodziewać się należy, że Rada miejska, która nieraz dała dowody solidarności i tutaj da dowód tejże i jednogłośnie wniosek komitetu poprze.

Z Kalwaryi donoszą nam:

W sobotę dnia 2 maja odbędzie się w lokalu Czytelni na pamiątkę konstytucyi 3 maja uroczysty wieczorek muzykalno-wokalny z odczytem. Wieczorem miasto będzie iluminowane

Wiśnicz Nowy, 28 kwietnia. Z przyjemnością donoszę, iż nasze miasteczko stanie godnie obok innych miast i miasteczek, obchodzących uroczyście święto narodowe w d. 3 maja.

Za inicyatywą p. Henryka Markiewicza, ezbrało się dzisiaj grono inteligencyi i obywateli i uchwaliło obchodzić stuletnią rocznicę konstytucyi 3 maja według następującego programu:

1) Wczesnym rankiem odegra pobudkę miejscowa kapela straży ogniowej ochotniczej. 2) Wieża ratuszowa zostanie ozdobiona flagami o barwach narodowych. 3) O godzinie 10 odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kosciele parafialnym, przy czem straż ogniowa ochotnicza wystąpi w paradzie. 4) Po południu o godzinie 5 odbędzie się odczyt popularny w udekorowanej sali ratuszowej.

Z odczytem połączone zostały śpiewy, deklamacye i obrazy żywych osób, apoteozujące przewodnią myśl twórców konstytucyi 3 maja.

W końcu zostaną rozdane dziełka i obrazy między lud. Illuminacya i pochód z muzyką i pochodniami zakończy uroczystość.

Zaznaczamy przytem, że piękna inicyatywa tego uroczystego obchodu znalazła szczery oddźwięk w sercach ogółu tutejszej inteligencyi, dowodem czego jednozgodność w uchwaleniu programu, składki na zakupienie obrazków i książeczek i chętny udział w wykonaniu programu.

Kolbuszowa, 29 kwietnia. Liczniejsze grono obywateli tutejszego powiatu, przy współudziale duchowieństwa, mieszczan i włościan zebrało się dzisiaj wskutek zaproszenia wiceprezesa rady powiatowej p. Maksymiliana Zdulskiego i uchwaliło ze względu na zbliżającą się uroczystość stuletniej rocznicy konstytucyi 3 maja:

Przyłączyć się do programu, przedtem już przez komitet miasta Kolbuszowy uchwalonego i w niektórych punktach go uzupełnić.

Obchód uroczysty odbędzie się w ten sposób:

Pobudka orkiestry włościańskiej przy wystrzałach z moździerzy, udekorowanie ulic chorągwiami o barwach narodowych, solenne nabożeństwo z cechami, ich światłem i chorągwiami i udziałem ochotniczej straży ogniowej i honorowej, straży obywateli miejskich, rozdział broszurek o konstytucyi 3 maja i obrazów Popiela między lud.

Popołudniu odczyt w sali rady powiatowej, wieczór iluminacya i pochód z muzyką. Wreszcie postanowiono nadać jednej z ulic w Kolbuszowy nazwę „Ulica 3 maja“ i wmurować w kościele tablicę pamiątkową ze stósownym napisem, która ma być sprawioną z dobrowolnych składek, a na ten cel złożono na razie na propozycyę wiceprezesa natychmiast i z serdeczną gotowością kilkadziesiąt złr., od czego żaden z mieszczan ani włościan się nie wyłączył.

Również w synagodze odbędzie się nabożeństwo. Sklepy będą przez dzień cały zamknięte, tak samo i biura autonomiczne.

Drohobycz. Komitet zawiązany jeszcze w miesiącu marcu, a składający się z najpoważniejszych obywateli miasta i okolicy uchwalił obchodzić dzień narodowego święta w sposób o ile możności jak najokazalszy. W sobotę wieczór odbędzie się illuminacya miasta, w niedzielę rano pobudka, następnie uroczyste nabożeństwo w kościele i modlitwy w synagodze. Wieczorem uroczyste zebranie.

W Bohorodczanach zawiązany dla uczczenia 100-letniej rocznicy konstytucyi 3 maja komitet pod przewodnictwem p. Józefa Szelińskiego właść. dóbr, ułożył następujący program uroczystości.

„Z trzaskiem dnia 3 maja salwy moździerzowe poprzedzą pobudkę muzyki miejskiej po ulicach miasteczka. Koło południa odbędzie się przy strzałach moździerzowych uroczyste nabożeństwo w kościele dominikańskim, w czasie którego ks. Donat Sadlejski wygłosi kazanie, za stósowane do tej wzniosłej chwili, zaś chór mięszany z przegrywką muzyki odśpiewa pieśni patryotyczne. Po nabożeństwie nastąpi rozdanie książeczek i obrazów, w przedmiocie tej konstytucyi wydanych.“

„O godzinie 7 po połndniu w kasynie miejscowem odbędzie się wieczorek, na który złożą się: odczyt o konstytucyi 3 maja, deklamacye, śpiewy chóralne i solowe z grą na fortepianie i ewentualnie dalsze rozdanie książeczek i obrazów. Obchód zakończy oświetlenie ogniem bengalskim.“

„Przez cały dzień z niektórych domów okazalszych powiewać będą chorągwie o barwach narodowych.“

Przegląd polityczny.

Kraków, 30 kwietnia.

Obiegają niepokojące pogłoski o rozdrażnieniu umysłów w Warszawie z powodu zbliżającej się rocznicy konstytucyi 3 maja. Pogłoski te muszą jednakże polegać jedynie na wrażeniach osobistych i pozbawione są wszelkiej faktycznej podstawy, ponieważ ludność Warszawy zachowaniem się swojem bynajmniej nie usprawiedliwia tych obaw i daleką jest od wszelkich manifestacyj rewolucyjnych. Cała ludność Kongresówki oddawna zachowuje postawę spokojną i rozważną; wobec tego rozsiewanie wszelkich wieści niepokojących uważamy wprost za szkodliwe, i pewni jesteśmy, że jeżeli władze rosyjskie same prowokacyjnem postępowaniem nie dadzą powodu do zajść, dzień uroczystości narodowej przejdzie w Warszawie spokojnie, bez demonstracyj. Na poparcie naszej opinii przytaczamy informacyę *Dziennika Poznańskiego*, któremu donoszą z Warszawy, że właśnie umysły nieco podniecone uspokajają się i że nie ma bynajmniej obawy, iżby tam w dniu 3 maja przyjść miało do jakichkolwiek rozruchów lub demonstracyj. Wpłynęła na to w znacznej mierze znana deklaracya dzienników warszawskich, która była owocem narad redakcyj 9 dzienników warszawskich; musiały one użyć wiele starań i zabiegów, aby uzyskać pozwolenie na ogłoszenie deklaracyi w swych szpaltach.

Z komisyi adresowej.

Komisya adresowa Izby poselskiej odbyła wczoraj dwa posiedzenia. Na pierwszem z nich odczytano projekt adresu wypracowanego przez p. Bilińskiego i projekt młodoczeski przedłożony przez p. Kainzla. Młodoczesi domagali się wydrukowania ich projektu i odroczenia obrad w tym celu. Sprzeciwiali się temu pp. Biliński, Madeyski i Jaworski a komisya odrzuciła żądanie Młodoczechów wszystkiemi głosami przeciw 2 głosom młodoczeskim. W ogólnej dyskusyi p. Plener uznaje, że p. Biliński zastosował się do potrzeby wyrażenia zgody na ogólną tendencyę mowy tronowej i starał się przezornością w stylizacyi ułatwić wszystkim stronnictwom przyjęcie projektu. Ostrożność ta otwarła jednak drogę dwuznaczności. Lewica musi zatem żądać usunięcia wszelkich wątpliwości. Życzy sobie ona, aby w adresie znalazł się ustęp o szkole ludowej, wyrażający żadanie, aby jej rozwój nie był krępowanym. Ustęp o podniesieniu obyczajowem i duchowem ludów musi zdaniem mowcy odpaść, ponieważ w nim dopatrzeć myśli zupełnego oddania szkoły administracyi krajowej. Również koniecznem jest dodanie ustępu o ugodzie czesko-niemieckiej, wyrażającego zadowolnienie z oświadczenia, że rząd obstaje przy tej ugodzie. Wreszcie mowca żąda, aby adres zawierał wezwanie, aby również rząd ze swej strony wysunął na pierwszy plan ideę państwową i usunął administracyę państwową od wpływu stronnictw. Przemawia p. Steinwender, który oświadcza ze zgodą z zapatrywaniami p. Plenera. P. Coronini zgadza się z projektem p. Bilińskiego a zastrzega sobie oświadczenie co do żądań p. Plenera. P. Klaie zapowiada poprawki do tego projektu a p. Dipauli zastrzega swemu stronnictwu zupełną swobodę. P. Meznik i Romańczuk podnoszą, że zupełne usunięcie narodowych i politycznych dążeń właśnie dlatego jest niemożebnem, że rozchodzi się o wyrównanie różnic istniejących w tym kierunku. Po zamknięciu ogólnej dyskusyi przyjęto projekt p. Bilińskiego za podstawę rozpraw szczegółowych i odrzucono projekt młodoczeski wszystkiemi głosami przeciw głosom Młodoczechów.

W rozprawie szczegółowej przyjęto bez zmian pierwsze dwa ustępy projektu p. Bilińskiego. Przy trzecim ustępie poseł Dipauli żąda umieszczenia ustępu wyrażającego, że przez prawdziwie religijne, obyczajowe wychowanie młodzieży w bojaźni bożej i poczuciu obowiązków, należy zdobyć odpowiedni grunt do rozwiązania kwestyi socyalnej.

Żądanie to odrzucono 23 głosami przeciw 9. Młodoczesi wstrzymali się od głosowania. Dipauli zapowiedział wniosek mniejszości. Ustęp trzeci przyjęto następnie bez zmiany. Przy ustępie 4 domaga się Herbst zaznaczenia potrzeby zmian w ustawach o ubezpieczeniu robotników co przyjęto z zastrzeżeniem zmian w późniejszej stylizacyi. Przy alinei piątej zauważył poseł Steinwender, że za mały nacisk położono na potrzeby stanu włościańskiego i w celu porozumienia w tej sprawie proponował odroczenie obrad, co zostało przyjętem.

Na posiedzeniu wieczornem komisya przyjęła ustępy adresu odnoszące się do akcyi w sprawie ubezpieczenia robotników z pomniejszemi poprawkami stylistycznemi, przyjęto Ustęp co do włościańskiego przemysłu domowego przyjęto bez zmiany. Toż samo ustępy o przymusowem ubezpieczeniu od ognia. Przy alinei ósmej, dotyczącej Towarzystwa żeglugi na Dunaju „Lloyd“ przyjęto dodatek Klaica, że należy również czuwać nad rozwojem marynarki handlowej. Natomiast ustęp dziewiąty przyjęto bez zmian. Ustęp dziesiąty (koleje lokalne) wywołał krótką dyskusyę. Klaic mianowicie domagał się wzmianki o uzupełnienie sieci kolejowej, Suklje wnosił dodatek o budowie kolei alpejskich na granicy Karyntyi i Krainy. Meznik domagał się wzmianki o kanałach wodnych. Referent zgadza się z wnioskiem Suklje-go, którego poprawka została przyjętą.

Przy ustępie jedynastym (budowy w Wiedniu) ks. Karol Schwarzenberg wykazuje, że ogólne interesa komunikacyi domagają się zaprowadzenia miejskiej kolei we Wiedniu przez co także podupadłe finanse wiedeńskie niewątpliwie się poprawią.

Referent p. Biliński zgadza się na wniosek ks. Schwarzenberga, a komisya przyjmuje wnioski referenta głosami Polaków, Niemców, konserwatystów, feudałów i klubu Coroniniego.—

Następne posiedzenie dzisiaj.

Ruch robotniczy we Francyi i w Belgii.

Najświeższe telegramy z Paryża i z Brukseli zaznaczają wzmagający się ruch robotniczy w obu krajach z powodu zbliżającego się dnia 1 maja. W Paryżu rozlepiono plakaty zapowiadające, że delegaci z Roubaix, Bordeaux, Lille, Troyes, Nantes i innych przemysłowych punktów Francyi udadzą się 1 maja o godzinie 2 popołudniu w uroczystym pochodzie do pałacu Bourbon. Równocześnie zjawią się delegaci paryscy. Delegaci wyrażą życzenia robotników francuskich i zaznaczą, że w walce robotników świata całego o wyzwolenie pracy miasto Paryż i departamenty francuskie walczą i walczyc pragną, jak jeden mąż.

W Rouen odbyło się wielkie zgromadzenie socyalistów, na którem przemawiał znany publicysta Lafargue. Zgromadzenie przyjęło rezolucyę, wzywającą rząd, aby Francya rozpoczęła rokowania dyplomatyczne z obcemi mocarstwami celem ustanowienia ośmiogodzinnego dnia roboczego.

W innych miastach francuskich odbywaję się także zgromadzenia robotników i w wielu miejscowościach przyjęto rezolucye, wzywające robotników do świątkowania w dniu 1 maja. Rząd francuski zamierza zarządzić jaknajrozleglejsze środki celem utrzymania porządku i spokoju w dniu 1 maja; wczoraj spodziewano się w Paryżu licznych rewizyj i ewentualnie aresztowań anarchistów, którzy przygotowują na dzień 1 maja zbrojną manifestacyę rewolucyjną. Wojska od wczoraj skonsygnowane zostały w koszarach.

W Belgii również agitacya robotnicza przybrała większe rozmiary i zachodzi obawa, że w okręgach węgla kamiennego, pomimo licznych rokowań i kompromisów, przyjść może do powszechnego bezrobocia. W większych miastach od kilku dni już powtarzają się manifestacye uliczne, i we wszystkich załogach miejskich wojsko w d. 1 maja ma być skonsygnowane. W ważniejszych punktach przemysłowych żandarmerya zostanie wzmocnioną.

Kronika.

Kraków, 30 kwietnia

Od wydawnictwa. Z datą 3 maja wyjdzie ozdobny numer *Nowej Reformy*, poświęcony wyłącznie stuletniej rocznicy konstytucyi, uchwalonej przed stu laty w Polsce.

Stali prenumeratorzy naszego pisma otrzymają ten numer bezpłatnie. W miejscu nabywać go będzie można po zwykłej cenie (10 ct.), na prowincyi z przesełką 12 ct.

Do pp. kupców i przemysłowców. Walne zgromadzenie krajowego Towarzystwa kupców i przemysłowców we Lwowie, odbyte pod przewodnictwem p. Arnolda Wernera, uchwaliło obchodzić uroczyście 100-letnią rocznicę konstytucyi 3-go maja: wezwać członków swych i uprosić wszystkich innych kupców i przemysłowców we Lwowie i w całym kraju, aby w dniu 3 maja b. r. handle i lokale przemysłowe mieli zamknięte, personal pomocniczy na ten dzień uwolnili i jaknajliczniej wzięli udział w lokalnych obchodach. Nadto uchwalono ofiarować z funduszów Towarzystwa 50 złr. do składki na zakupno obrazu Styki p. n. „Polonia“.

Straż obywatelską w naszem mieście na czas uroczystości 2 i 3 maja tworzyć będzie młodzież akademicka. Zapisywać się można w Administracyi *N. Reformy* w piątek i w sobotę rano od godz. 9 do 12.

Starszy Stowarzyszenia murarzy, cieśli i studniarzy zaprasza szanownych kolegów majstrów, jakoteż pp. czeladzi, aby raczyli zebrać się w sobotę 2 maja o godz. 9 rano pod kościołem OO. Pijarów, skąd razem udadzą się z chorągwiami, godłami i świecami na nabożeństwo do katedry na Wawelu.

Z szacunkiem
Jan Kanty Miarczyński,
starszy Stow. murarzy, cieśli i studniarzy.

Doroczne nabożeństwo w trzydziestą rocznicę założenia Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie odbędzie się jutro dnia 1 maja o godzinie 10 rano w kościele św. Floryana.

Królowa Korony Polskiej. Wiadomo, że w dniu 1 kwietnia 1656 r. król Jan Kazimierz w kościele archikatedralnym lwowskim złożył w imieniu własnem i narodu przysięgę, w której, obierając Najśw. Pannę za Królowę Polski, ślubował: „Starać się o pomnożenie chwały Bożej, o poprawę doli pracującego a uciemiężonego ludu, wreszcie dzień ślubowany corocznie jako uroczysty i święty ku czci Najśw. Panny jako Królowej Polski na wieki obchodzić“.

Że ślub ten nie był przez długie czasy wykonywanym, powszechnie jest znanem.

Założone przed kilku laty we Lwowie Stowarzyszenie czyli Bractwo Najśw. Panny Królowej Polski, mające na celu zadośćuczynienie pomienionym ślubom w całej ich pełni, uzyskało między innemi przeniesienie uroczystego święta na pierwszą niedzielę maja.

W roku bieżącym droga ta sercu polskiemu uroczystość schodzi się z setną rocznicą wiekopomnej konstytucyi. Że to zejście się rocznic wpłynąć może tylko na uświetnienie uroczystości i na podniesienie ducha w dniu 3 maja, dowodzić zbytecznem.

Hr. Stanisław Badeni wczoraj wieczorem przejechał przez Kraków ze Lwowa do Wiednia.

Książkę pamiątkową „O Sejmie czteroletnim“ zamówili w Towarzystwie im. Stanisława Staszica we Lwowie: Wydział powiatowy w Nowym Targu

10 egzemplarzy, w Przemyślu 10, w Śniatynie 5, Tow. wzajemnego kredytu w Stanisławowie 10, Tow. wzajemna pomoc w Makowie 18, komitet jubileuszowy w Rzeszowie 50. Miasta demokratyczne naszego kraju odznaczają się powszechnie wzorową obojętnością wobec tego dziełka. Zamówienia wynoszą jednak liczbę przenoszącą 1000 egzemplarzy.

Żelazne praktyczne lichtarzyki do iluminacyi przygotował mechanik p. Jan Poje, ulica św. Marka l. 21.

Pamiątkowe szpilki z monogramem z liter M. A. J. i cyfrą 3, — oraz inne, z Krakusem trzymającym w rękach sztandar, przygotował handel p. Józefa Rudnickiego w hotelu Drezdeńskim.

W sprawie zakupienia obrazu „Polonia" Jana Styki odbyło się we Lwowie w ratuszu zebranie zaproszonych obywateli. Uchwalono zaprosić do przewodnictwa hr. Wł. Dzieduszyckiego, nadto arcybiskupa Morawskiego, a na skarbnika p. Fr. Zimę. Cena obrazu wynosi 8.000 złr., której to kwoty zebraniem ma się zająć komitet.

Dzienniki lwowskie podnoszą również projekt zakupienia dla Lwowa obrazu mistrza Jana Matejki p. t. „Konstytucya 3 maja", który to obraz zamówiony został u mistrza przez dyrekcyę Towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych i jak wiadomo reprodukowany będzie jako premia dla członków Towarzystwa.

Towarzystwo „Gwiazda" uchwaliło wziąć gremialny udział w uroczystości 3 maja. Wydział Towarzystwa uchwalił udekorować bramę Floryańską.

Z teatru. Jutro w piątek wystąpi p. Gustaw Fiszer po raz ostatni. W programie są między innemi niezrównane sylwetki jak: „Pan Balsambaum na koniu", „Jak Jankiel Pineles ratował rabina", nieoceniona „Sybella Perlmutter" i t. d.

W sobotę przedstawionym będzie „Trzeci maja" Kraszewskiego, — zaś premiera odłożona na wtorek, a będzie nią tryptykowa komedya z francuskiego Valabreque p. t. „Nasi mężowie" (*La sécurité des familles*) w tłomaczeniu M. Sachorowskiego.

Józef Śliwiński, znakomity pianista polski, wystąpi jeszcze raz w Krakowie z koncertem, który się odbędzie jutro w piątek d. 1 maja. Wobec tego, że na pierwszym koncercie niezbyt liczna zgromadziła się publiczność, spodziewać się należy, że miłośnicy muzyki nie ominą sposobności usłyszenia jednego z najwybitniejszych wirtuozów fortepianu i dadzą tem utalentowanemu artyście wyraz zasłużonego uznania.

Z uniwersytetu. Pp. Stefan Blatteis i Wincenty Kuźniar, rodem z Krakowa (obaj), otrzymali dziś na tutejszym uniwersytecie stopień doktorów wszech nauk lekarskich.

Wychodźtwo. Wczoraj zatrzymano tu wychodźcę do Ameryki z powiatu pilzneńskiego dla braku paszportu i dostatecznych funduszów na podróż.

Rewizyę policyjną przeprowadzono we Lwowie w mieszkaniu słuchacza weterynaryi Antoniego Dubiela. Nie znaleziono nic podejrzanego.

Dla „Sokoła" w Łańcucie ofiarował Roman hr. Potocki kwotę 100 złr. Zarząd wyraża ofiarodawcy za naszem pośrednictwem publiczne podziękowanie.

Z pod Babiej Góry. Mało jest gmin w tutejszej okolicy, któreby nie posiadały Czytelń ludowych, przez które uszlachetnia się serce i umysł naszych włościan, a odwodzi od złych nałogów. To też nie chcąc w tyle za innymi pozostać, gmina Toporzysko przy Jordanowie postanowiła u siebie mieć także Czytelnię ludową, którą też staraniem miejscowego nauczyciela p. Józefa Kłapy założyło krak. Towarzystwo oświaty ludowej, przysyłając bezpłatnie 91 dziełek. — W dniu 26 b. m. odbyło się uroczyste otwarcie Czytelni, dla której na własność ofiarował także p. Józef Górkiewicz, właściciel dóbr Toporzyska, znaczną liczbę książek, a czasopismo ludowe *Polski Lud* zaprenumerował p. Piotr Michałek, notaryusz z Jordanowa. Do licznie zgromadzonego ludu w sali budynku szkolnego przemawiali kolejno ks. Jakób Bułakiewicz, proboszcz z Jordanowa, p. Józef Górkiewicz, właśc. dóbr Toporzyska, p. Piotr Michałek, notaryusz z Jordanowa, i kierownik Czytelni p. Józef Kłapa. Do Czytelni oprócz znacznej liczby włościan przystąpili jako członkowie wspierający: ks. Jakób Bułakiewicz, p. Piotr Michałek, p. Józef Górkiewicz i p. Franciszek Szydłowski, rządca dóbr, — a ks. Bułakiewicz i p. Piotr Michałek przyrzekli przynajmniej co drugą niedzielę miewać popularne wykłady, zastosowane do potrzeb tutejszego ludu wiejskiego. Uroczystość, pozostawiająca po sobie przyjemne wrażenie, zapowiada również, że przy tak dobrych ogólnych chęciach Czytelnia nasza najpomyślniej rozwijać się będzie.

Ze Stowarzyszeń.

= „Praca kobiet". Walne zgromadzenie tego wielce pożytecznego stowarzyszenia lwowskiego odbyło się w niedzielę przy udziale 20 pań. Towarzystwo liczy obecnie 66 członków, w roku ubiegłym dawało naukę szycia ręcznego 102 uczennicom, na maszynie 6, robót ozdobnych, kroju bielizny 7, wiązania frenzli 15, naukę książkową w dwóch oddziałach 127 dziewczętom. Z biblioteki stow. wypożyczono w ciągu roku uczennicom i członkom 423 dzieł. Dochodu miało stowarzyszenie w roku zeszłym 5538 złr. 69 ct., na co się złożyły głównie opłaty za uczenie 511 złr. 12 ct., wkładki członków 288, subwencya ministerstwa 500, subwencya Wydziału krajowego 700, subwencya kasy oszczędności 300, dochód z rautu 893. Wydatki wynosiły 5533 złr. 48 ct., z czego jednak potrącić należy 2393 złr., ulokowanych w zakładach finansowych. Między wydatkami największą rubrykę przedstawia najem lokalu 1462 złr., administracya 522 złr., a resztę około 1000 złr. wydano na płace nauczycielek i potrzeby szkolne. Fundusze Tow. wzrosły o 527 złr. Czysty majątek wynosi 1811 złr. 11 ct., a kapitał żelazny (fundusz Niezabitowskiej) 995 złr. Po przyjęciu sprawozdania przystąpiono do wyboru wydziału. Wybrane zostały ponownie panie: Marchwicka, Kosińska, Niedziałkowska, Romanowiczówna, Teodorowiczówna, Pillichowa, Wechslerowa, Godlewska, Szemelowska i Zacharjasiewiczowa; nowo wybrane do wydziału: księżna Ponińska, panie Thulie, Moszyńska, Linkowa i Michalska.

= Walne zgromadzenie Czytelni dla kobiet we Lwowie odbyło się w ubiegłą sobotę. Sprawozdanie kasowe, odczytane przez skarbniczkę p. Wolską, wykazało zadowalniający stan funduszów Czytelni, a sprawozdanie bibliotekarki p. Lewickiej stwierdziło wzrastającą wśród członków chęć i zamiłowanie do czytania. Wybory zakończyły posiedzenie. Przewodniczącą obrana została ponownie przez aklamacyę p. Wechslerowa, zastępczynią p. Pelagia Gostyńska, do wydziału pp. Aleksandrowiczówna, Bieńkowska, Czarnikowa, Dąbczewska, Kędzierska, Łuczkiewiczówna, Mańkowska, Sedlaczkówna, Ramułtowa i Ulidowiczowa.

= Zgromadzenie delegatów robotników i pracodawców miejskiej kasy chorych odbyło się w niedzielę w sali obrad Rady miejskiej pod przewodnictwem wiceprezydenta p. Friedleina. Cyfrowe sprawozdanie, dowodzące pomyślnego rozwoju instytucyi, zamieściliśmy już przed tygodniem. Zgromadzenie po odczytaniu sprawozdania kasowego udzieliło wydziałowi absolutoryum. W dokonanych wyborach z grona reprezentantów pracodawców do zarządu weszli: pp. Friedlein, Sulikowski i Feintuch Henryk; z grona robotników pp. Karliński, Borowiecki, Krupiński, Świętosławski, Celiński i Leonard Winiarski. Do wydziału nadzorczego z grona delegatów pracodawców wybrano pp. Limanowskiego i Meisnera, z grona delegatów robotników pp. Koziołkowskiego, Grünszpana, Zguda i Śliwińskiego. Do sądu honorowego wybrani pp. Bramer, Czyżkowski, Onucka, Szymczykiewicz i Zieliński.

Zarząd przedstawił walnemu zgromadzeniu projekt zmiany dotychczas obowiązującej skali zarobku, według której zabezpieczeni byli członkowie. Wniosek przyjęto bez zmiany. Odtąd obowiązywać będzie następująca taryfa: pomocnicy młodociani do 18 lat 25 ct. (dawniej 30), robotnicy niższej kategoryi 50 ct. i 75 ct.; dawniej obowiązywała jedna skala 60 ct.

Składka. Grono Koroniarzy zwiedzających Wawel w dniu 29 b. m, boleśnie dotkniętych zaniedbaniem w wielu kierunkach, jakie spostrzegli, złożyło w redakcyi naszej na restauracyę tej wspaniałej pamiątki dziejowej naszej przeszłości kwotę 54 złr.

Repertoar teatru krakowskiego.

W piątek 1 maja: Wieczór humorystyczny Gustawa Fiszera.

W sobotę 2 maja: Ku uczczeniu setnej rocznicy ogłoszenia konstytucyi 3 maja: „Trzeci maja", obraz historyczny w 5 aktach J. I. Kraszewskiego.

Wiadomości naukowe, literackie i artystyczne

— **Wydawnictwa jubileuszowe.** Z drukarni Związkowej w Krakowie, nakładem Maurycego Stankiewicza, wyszła z druku maleńka książeczka, prawdziwe cacko sztuki typograficznej, zawierająca pełny tekst ustawy rządowej 3 maja (konstytucyi) wraz z deklaracyą Stanów Zgromadzonych. Cena pamiątkowego tego wydawnictwa 25 centów.

Album portretów, rycin i widoków, odnoszących się do konstytucyi 3 maja, wyszedł dziś nakładem p K. Bartoszewicza. Album mieści w gustownej okładce 27 klisz, na które składają się portrety wybitnych twórców konstytucyi, widoki współczesne miejscowości Warszawy, związanych tradycyą z uchwaleniem konstytucyi, kopie sztychów alegorycznych, medalów, karty tytułowej pierwszego wydania „Ustawy", wreszcie dwie ryciny, przedstawiające sesyę sejmową w chwili wykonywania przez króla przysięgi. Bardzo oryginalnie jest pomyślaną kopia tego Nru *Gazety Warszawskiej* z r. 1791, w której jest opis uchwalenia konstytucyi. Wydanie gustowne, odbicia nie pozostawiające nic do życzenia, podnoszą wartość wydawnictwa.

Nie wahamy się twierdzić, iż z dotychczasowych wydawnictw obrazkowych album to stanie się najwspanialszą pamiątką wielkiej rocznicy i że wydawca bardzo dobrze się zasłużył, zbierając w jednę całość rozproszone dotychczas cenne zabytki, odnoszące się do niezapomnianej w historyi naszej chwili.

Dział ekonomiczny.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Krakowie. Pod przewodnictwem prezesa pana Alfreda Milieskiego odbyło się w dniu 18 marca br. posiedzenie Wydziału powiatowej Kasy oszczędności, na którem przedłożyła dyrekcya sprawozdanie z czynności za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1890.

Powiatowa Kasa oszczędności po dziewięciu latach swego istnienia i pomyślnego rozwoju — wzrosła do poważnej instytucyi, a zyskawszy sobie zaufanie w szerokiem kole publiczności, nie mogła ograniczyć swojej działalności i wyłącznie na powiat krakowski, ale rozszerzyć ją musiała po za obręb tegoż, tem więcej, iż Bank krajowy powierzył jej swoje zastępstwo nietylko dla Krakowa, ale i ościennych powiatów.

Osiągnięte rezultaty, sprawdzone przez komisyę kontrolującą, wykazują w streszczeniu:

Stan wkładek na dniu 1 stycznia 1890 r. 1,267.058 złr. 86 ct. W ciągu roku złożono złr. 2,026.954 ct 07, procenta nie podniesione i do kapitału dopisane wynosiły 56.688 złr. 97 ct. zwrócono 1.788.471 złr. 82 ct.; pozostały z dniem 31 grudnia 1890 kapitał wkładkowy 1,562.230 złr. 8 ct.

Stan wkładek zwiększył się zatem o 295.171 złr. 22 ct. Kapitał powyższy użytym był przedewszystkiem do lokacyi, dającej pupilarne bezpieczeństwo; udzielono zatem pożyczek hipotecznych na 365 realności 398.075 spłacono 80.794 złr. 36 ct., a po zrównoważeniu ze stanem na dniu 1 stycznia 1890, wynoszą pożyczki hipoteczne ubezpieczone na 1893 realnościach z końcem 1890 roku 870.687 złr. 69 ct. mianowicie:

na domach w obrębie i po za obrębem miasta Krakowa 405.855 złr. 03 ct.
na realnościach mniejszej własności 391.442 złr. 57 ct.
zaś na realnościach większej własności 73 390 złr 09 ct.

W porównaniu z rokiem 1889 udzielono pożyczek hipotecznie zabezpieczonych więcej o złr. 150.445, a stan tychże zwiększył się o 317.280 złr. 64 ct.

Przy udzielaniu kredytu dyrekcya zwracała zawsze baczną uwagę na stronę moralną pożyczającego tak, aby pożyczka na użyteczne cele obróconą została.

Weksli eskontowano w ciągu roku sztuk 7777 za 2,212.585 złr. 75 ct., spłacono w tymże czasie za 2 173.565 złr. 75 ct., pozostało w portfelu z dniem 31 grudnia 1890 r. sztuk 1814 za 277 390 złr. 93 ct. Weksli eskontowano w porównaniu z rokiem 1889 więcej o 403.709 złr. 40 ct.

Pożyczki na skrypta udzielone gminom za zezwoleniem i aprobatą Wydziału powiatowego, wynoszą 16.083 złr. 17 ct.

Znaczna kwota kapitałów, która nie znalazła bezpiecznej lokacyi, umieszczoną została w papierach wartościowych pupilarne bezpieczeństwo mających; stan tychże wynosił nom. wart. 326.500 złr. a po kwocie z dniem 31 grudnia 1890 r. 325.200 złr. 50 ct.

W porównaniu z rokiem 1889 zmniejszył się zapas o 49.800 złr. nom. wart.

Fundusz rezerwowy wynosił na dniu 1 stycznia 1890 r. 51.094 złr. 11 ct., z tego użyto na cele powiatu w myśl uchwały Wydziału, zatwierdzonej przez Wys. ck. namiestnictwo 2300 złr. a po dodaniu narosłych procentów i czystego zysku za r. 1890 w kwocie 11.183 złr. 14 ct., podnosi takowy z d. 31 grudnia 1890 do sumy 61.746 złr. 03 ct.

Ogólny obrót kasowy wynosił w 1890 r. 14,344.856 złr. 23 ct., w której to kwocie zawartym jest rachunek z obrotu funduszów zastępstwa Banku krajowego. Zastępstwo bowiem przyjmuje do skupu weksle na rachunek Banku, zajmuje się wypłatą pożyczek hipotecznych i sprzedażą efektów bankowych, niemniej wypłaca wylosowane listy Zakładu kredytowego ziemskiego. Obligacye komunalne i funduszu propinacyjnego, również kupony od tychże listów, załatwia różne zlecenia na rachunek Banku i pośredniczy w przyjmowaniu funduszów dyrekcyi ruchu austr. kolei państwowych na poszczególne conta i rachunki składanych.

Komisya kontrolująca, podnosząc we wszystkich działach skuteczną i umiejętną działalność dyrekcyi w prowadzeniu tak pomyślnie rozwijającej się instytucyi, zatwierdziła przedłożony bilans na posiedzeniu dnia 18 marca b. r., udzielając dyrekcyi z rachunków, złożonych za r. 1890 absolutoryum; zysk osiągnięty przenosi do funduszu rezerwowego — przyczem przeznacza z tegoż funduszu z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez polityczną władzę kraj. w r. 1891; na cele Kółek rolniczych powiatu krakowskiego złr. 1000, na popieranie nauki zręczności w szkołach ludowych złr. 300, dla Towarzystwa oświaty ludowej w tymże powiecie złr. 200, jak również na fundusz subwencyonowania hodowli drzew złr. 100. Wnioski powyższe jednomyślnie przez Wydział powiatowej Kasy oszczędności przyjęte zostały.

Spostrzeżenia meteorologiczne
(podług obserwatoryum krakowskiego)
Kraków, dnia 30 kwietnia.

	wczoraj g. 10 w.	dziś g. 6 rano	dziś g. 2 pop
Ciśnienie powietrza (zred. do 0)	739·3 mm	742·5 mm	741·8 mm
Temperatura w stopniach Celsiusza	+10°,0	+7°,2	+17°,2
Kierunek i moc wiatru (0 = cisza, 10 burza)	W 1	WSW 1	W 3
Wilgotność względna (w odsetkach)	89 %	93 %	39 %
Stan nieba = pog., 10 zup. pochm.	10	6	2

Uwagi: W nocy trochę deszczu, rano mglisto.

Telegramy „Nowej Reformy".

(*Telegramy Biura korespondencyjnego.*)

Wiedeń, 30 kwietnia. W komisyi adresowej w dalszym toku nard p. Stadnicki oświadczył się przeciw poprawce, wniesionej przez p. Plenera imieniem lewicy, odnoszącej się do szkoły ludowej. Poprawka ta została odrzucona. Przeciw niej głosowali także Polacy. Skutkiem tego poseł Plener imieniem lewicy zapowiedział przedłożenie osobnego adresu.

Wiedeń, 30 kwietnia. Komisya adresowa zgodziła się na ustępy, dotyczące traktatów handlowych i uregulowania waluty.

Kaizl i Schuklje przemawiali za zachowaniem przezorności w układaniu ustępów, dotyczących handlowo-politycznego stosunku z Niemcami.

Dr Trojan wyraził się, iż za przymierze z Niemcami powinno by być przyznane odpowiednie odszkodowanie pod względem materyalnym. Herbst, Demel i sprawozdawca wystąpili przeciwko temu.

Wniosek referenta przyjęty został z pewną zmianą stylistyczną.

Przy ustępie, omawiającym uregulowanie waluty Kaizl zażądał, aby wypowiedziano w adresie, iż waluta ma być w krótkim czasie uregulowaną. Wniosek ten odrzucono i przyjęto odnośny wniosek referenta.

Wiedeń, 20 kwietnia. Izba panów przyjęła jednogłośnie bez rozpraw (wśród powszechnych oklasków) adres, przedłożony przez hr. Falkenhayna.

W chwili, kiedy posiedzenie miało się skończyć, jakiś człowiek na drugiej galeryi zaczął rozmawiać głośno i ze wzburzeniem i rzucać mnóstwo drukowanych kartek w salę. Te kartki zawierały uwiadomienie niejakiego Teodora Prochaski, inżyniera leśnictwa z Pragi o mniemanem odkryciu pokładów złota i platyny w Czechach. Rozrzucający, widocznie obłąkany, na wezwanie komisarza policyi poszedł spokojnie do komisaryatu.

Wiedeń, 30 kwietnia. Według *Dziennika rozporządzeń wojskowych* cesarz udzielił starszemu mistrzowi ceremonii hr. Hunyady'emu wielki krzyż orderu Leopolda, a adjutantowi generalnemu Bolfrasowi godność tajnego radcy.

Wiedeń. 30 kwietnia. Cesarz potwierdził wybór dra Prixa na burmistrza Wiednia.

Wiedeń, 30 kwietnia. Sprawozdanie, odczytane na walnem zgromadzeniu akcyonaryusów kolei Lwowsko-Czerniowieckiej zaznacza, że ruch osób i przewóz towarów na obu liniach austryackich znacznie się podniósł. Wszystkie koleje lokalne wykazują dochód większy o 145 469 złr. Konwencya z Rumunią jest wykonana. Zgodnie z tą konwencyą wypłaciła Rum. resztę należytości. Austryaccy obywatele na liniach rumuńskich z wyjątkiem kilku spensyonowanych, zostali przez jeneralną dyrekcyę austryackich kolei skarbowych umieszczeni.

Zgodnie z propozycyą uchwalono z nadwyżki dochodów w kwocie 1 099.038 złr. rozdzielić superdywidendę po 4 złr. od akcyi. Skutkiem tego cały dochód od akcyi lub kwitu udziałowego wynosi 14 złr., co równa się po 7 od sta nominalnej wartości. Za kupon majowy wypłaci się po 9 złr. Rada zawiadowcza otrzymała upoważnienie za kupon listopadowy tego [illegible] wypłacać po 5 złr. od akcyi.

Wiedeń, 30 kwietnia. Wczoraj w apartamentach ministra Szoegyenyi'ego odbył się wieczorek w celu pożegnania komisarzy niemieckich, którzy tu bawili w celu przeprowadzenia rokowań traktatowych między Niemcami a Austro-Węgrami. Oprócz wszystkich delegatów [illegible] obecni także: ambasador niemiecki, [illegible] bawarski, saski, wirtemberski, oraz ministrowie, którzy w rokowaniach mieli udział.

Praga, 30 kwietnia. Wielki wydział pragskiej gwardyi obywatelskiej uchwalił zwołać wszystkie oddziały gwardyi wraz z szwadronem obywateli na dzień 14 maja, jako na dzień przybycia arcyksięcia Karola Ludwika, przed zamek hradczyński, nadto przydzielić arcyksięciu na dzień 15 maja, na otwarcie wystawy krajowej, orszak honorowy.

Praga, 30 kwietnia. Według dziennika ***Politik***, w Kladnie dokonano zamachu dynamitowego przeciwko proboszczowi Liszce; sprawcami zamachu byli podobno robotnicy, należący do partyi anarchistycznej. Wybuch dynamitu spowodował straszny łoskot i tłum ludu natychmiast zbiegł się do probostwa. Cztery okna zniszczone, ściany uszkodzone. Nikt nie został ranny, gdyż mieszkańcy probostwa przypadkowo spali jeszcze w tylnem skrzydle.

Praga, 30 kwietnia. Dyrektor policyi wezwał urzędników policyjnych do biura dyrekcyi na naradę co do środków, jakie należy zarządzić na dzień 1 maja. Wszystkie zgromadzenia robotników, zapowiedziane na 1 maja, zostały zakazane, z wyjątkiem jedynie zgromadzenia robotników z fabryk żelaza, które ma się odbyć bez przeszkody ze strony policyi.

Praga, 30 kwietnia. Komitet wyborczy stronnictwa konserwatywnego wielkiej własności zwołuje na d. 19 maja do Pragi zgromadzenie wszystkich konserwatywnych właścicieli większych posiadłości w Czechach na naradę nad sytuacyą polityczną.

Praga, 30 kwietnia. Umarł intendant niemieckiego teatru krajowego Pfeil.

Bruksela, 30 kwietnia. Syndykat właścicieli kopalń uchwalił nie podnosić ceny węgla, bo to podwyższenie mogłoby łatwo posłużyć za powód do zmowy i bezrobocia.

Paryż, 30 kwietnia. Na wczorajszem dorocznem zgromadzeniu syndykatu Izby przemysłowej wspomniał Floquet o zamierzonych manifestacyach w dniu 1 maja, przyczem oświadczył, że republika nie może znosić żadnych gwałtów; należy zastanawiać się nad żywotnemi interesami. Kwestya socyalna jest tak piekąca, że powinna pierwsze zająć miejsce. Mowca wyraził nadzieję, że socyalizm będzie wybitną cechą tej polityki, która wszystkich obywateli złączy.

Co do taryfy cłowej rzekł Floquet, iż pewny jest, że minister handlu potrafi stanąć w obronie powszechnych interesów kraju.

W razie potrzeby powszechne prawo głosowania wskaże drogę, jaką wybrać należy.

Paryż, 30 kwietnia. Minister spraw wewnętrznych Constans przyjął deputowanych Ledien'a i Basly'ego, zapewniających rząd o pokojowych zamysłach robotników górniczych w departamencie Pas de Calais na d. 1 maja.

Komisya parlamentarna uchwaliła, iż praca dzienna robotników w zakładach przemysłowych może najwyżej wynosić dziesięć godzin na dobę.

Paryż, 30 kwietnia. Tutejsi reprezentanci rokoszan chilijskich otrzymali z Iquique pod dn. 28 bm. następującą wiadomość: Wojsko stronnictwa kongresowego zajęło miasto Copiago, wojsko prezydenta Balmacedy, które broniło miasta, cofnęło się do San-Antonio.

Charleroi, 30 kwietnia. Przybyły tu dwa szwadrony lancierów z Brügge dla czuwania nad porządkiem. Dotąd tu i w okolicy jest spokój.

Petersburg, 30 kwietnia. Jak słychać, zamierzony kierunek podróży w. ks. Jerzego ma uledz zmianie: wielki książę powróci do kraju przez Tryjest i Wiedeń.

Bukareszt, 30 kwietnia. Ostatni wybór ściślejszy do Izby poselskiej w drugiej kuryi dał w rezultacie pięciu posłów z opozycyi, a dwunastu ze stronnictwa rządowego.

Belgrad, 30 kwietnia. Hr. Hunyady, wuj młodego króla Aleksandra wczoraj odjechał. Wynik pośrednictwa hrabiego niewiadomy.

Ateny, 30 kwietnia. Cesarzowa austryacka wyjechała z Korfu i udała się ku Wiedniowi.

Kursa telegraficzne.
Na giełdzie wiedeńskiej

dnia 30 kwietnia 1891 roku.

	Kurs w wal. austr. złr.	ct.
Zjednoczony dług w papierach	92	75
Zjednoczony dług w srebrze	92	65
Austryacka renta złota	110	80
5% austryacka renta (marcowa)	101	80
Akcye banku austro-węgierskiego	995	—
Akcye kredytowe	301	50
Londyn	116	90
Srebro	—	—
20-to frankówki za sztukę	9	26½
Dukaty austryackie	5	51
Banknoty banku niemiec. za 100 m.	57	17½

Odpowiedzialny Redaktor: *Dr. Adam Asnyk.*
Wydawca: ***Dr. Lesław Boroński.***

Rubryka „Nadesłane" nie pochodzi od Redakcyi, która też żadnej odpowiedzialności za nią nie przyjmuje.

Kraków, dnia 30 4
(Bez bieżącego kuponu.)

	płacą	żądają
Ruble papierowe za 100 rubl.	37 25	138 25
Marki niemieckie za 100 mar	56 70	57 60
20-to frankówka złota	9 16	9 26
6% Pożyczka krajowa galic. za złr. 100	103 —	105 —
4½% Pożyczka krajowa galic. za złr. 100	98 25	99 25
5% Obligacye indemn. gal. za złr. 100 k. m.	104 25	105 25
4% galicyjski fundusz propinacyjny	92 75	93 25
4½% Listy zastaw. Banku kraj. za złr. 100	98 50	99 25
5% Obligi komunalne „ „ I Emis.	100 50	101 50
4% Listy zastawne Tow. kred. ziem.	95 —	96 —
4% „ „ „ „ II Em.	94 75	95 75
4½% „ „	99 80	100 25
5% „ „ Banku hip. z prem. 10%	108 50	109 50
5% „ „ „ zwr. za 40 lat	100 80	101 50
4½% „ „	98 20	98 80
5% „ „ Król. Pol. za rubli 100	99 50	100 50
4% „ likwidac. „ 100	97 50	98 50

Lwów, dnia 29/4.

	płacą	żądają
Akcye Banku hip. gal. (dywid.) na złr. 200	308 —	311 —
5% Listy zast. Banku hipot. gal. za złr. 100	100 60	101 30
4½% Listy zast. Banku kraj. za złr. 100	98 70	99 40
4½% „ Tow. kred. ziem. za złr. 100	99 90	100 60
4% „ „ „ okr. 56 złr. 100	95 30	96 —
5% Obligacye indemn. galic. za zł. 100 m. k.	105 —	105 70
4% galicyjski fundusz propinacyjny	93 45	94 15
5% Oblig. komun. Banku kraj. za złr. 100	101 —	101 70
4½% Obligacye pożyczki kraj. za złr. 100	98 50	99 20

Warszawa, dnia 29 4.
(Bez bieżącego kuponu.)

		płacą	żądają
5% Listy zastawne z r. 1869 za rubli	100	101 50	— —
4% Listy likwidacyjne za rubli	100	97 80	— —
5% Listy zast. Warszawy I Em. „ „	100	102 —	— —
5% „ „ „ II Em. „ „	100	101 50	— —
5% „ „ „ III Em. „ „	100	101 —	— —
5% „ „ „ IV Em. „ „	100	100 60	— —

Wiedeń, dnia 29 4.
Obligi długu państwa
(bez bieżącego kuponu.)

	płacą	żądają
5% Renta austr. papier. za złr. 100	92 60	92 80
5% „ „ srebrna za złr. 100	92 55	92 75
4% „ „ złota za złr. 100	110 65	110 85
5% „ „ papier. nowa za złr. 100	101 85	102 05
4% Losy z r. 1854 na 250 złr. za 100	133 75	134 25
5% „ z r. 1860 na 500 złr. za 100	140 —	140 40
5% „ z r. 1860 na 100 złr. za 100	148 —	148 75
„ z r. 1864 bez % całe za 100	182 25	183 25

Obligacye korony węgierskiej.

	płacą	żądają
4% Renta złota za złr. 100	— —	— —
5% Renta papierowa za złr. 100	101 40	101 60
Pożyczka prem. węg. po 100 zł. „ 100	138 25	133 75
4% Losy Cisańskie (Theis-Reg.) „ „ 100	129 25	129 75

Obligacye indemnizacyjne.

	płacą	żądają
4% galicyjski fundusz propinacyjny	93 55	94 25
5% Obl. ind. Galicyi za 100 m. k.	104 70	105 40
4% Obl. ind. Węgier za 100 złr.	92 —	93 —

Listy zastawne.

	płacą	żądają
3% Boden-Credit allg. öst. z pr. za złr. 100	109 —	109 50
4½% Gal. Tow. kred. ziem. okr. 52 złr. 100	100 —	100 50
4½% Bank krajowy galicyjski za złr. 100	98 75	99 25
5% Bank kraj. obl. komunalne za złr. 100	101 —	101 50
4½% Banku austro-węgiersk. za złr. 100	101 50	102 —
4% Banku austro-węgierskiego za złr. 100	99 70	100 10
4% Banka hip. węg. z premią za złr. 100	114 —	114 40

Losy.

	płacą	żądają
Budapest. losy Bazylika na 5 złr. w. a.	7 —	7 20
Kredytowe austr. na 100 złr. w. a.	190 50	192 —
Krakowskie na 20 złr. w. a.	22 50	23 —
Czerwonego Krzyża austr. na 10 złr. w. a.	18 70	19 10
Czerw. Krzyża węgierskie na 5 złr. w. a.	12 20	12 50
Rudolfa na 10 złr. w. a.	20 50	21 50
Stanisławowskie na 20 złr. w. a.	26 75	27 75

Akcye bankowe i kolejowe.

Ostatnia dywid.		płacą	żądają
6·—	Angiobank na 200 złr.	160 90	161 40
5·—	Bankverein Wiener na 100 złr.	113 20	113 70
13·—	Kredyt. dla handlu i przem. na 160 złr.	300 75	301 25
18·—	Kreditbank węg. allgem. na 200 złr.	343 50	344 —
21·—	Galic. Bank hipoteczny na 200 złr.	— —	— —
30·—	Laenderbank za 200 złr.	217 20	217 70
39·80	Austro-węgierski na 600 złr.	991 —	995 —
12 —	Unionbank na 100 złr.	239 50	240 —
117·25	Ferdynanda Północn. na 1050 złr.	2845 —	2855 —
7·35	Karola Ludwika na 210 złr.	219 25	219 75
13·40	Lwowsko-Czerniow. na 200 złr.	248 50	249 —

Nakładem K. Bartoszewicza
Kraków, ul. Szewska, 15,
wyszedł **pierwszy zeszyt**

ALBUMU

portretów, rycin i widoków

odnoszących się 1118 1 3

do konstytucyi 3-go Maja.

27 klisz. Wydanie ozdobne.

Cena 80 centów.

Podziękowanie.

Cała rodzina po ś. p. **Jerzym Wincentym Gueblu**, nie mogąc na razie złożyć wszystkim poszczególnie szczerego podziękowania za tak liczne dowody uznania i wyrazy współczucia i życzliwości dla ś. p. **Jerzego Wincentego Gebla** i rodziny, tak po Jego zgonie, jak i w chwili smutnego obrzędu odprowadzenia zwłok na miejsce wiecznego spoczynku; tym sposobem przynajmniej chcę wyrazić wdzięczność i serdeczną podziękę dla władz i instytucyi miejscowych za złożenie wieńców i wzięcie udziału w tej ostatniej posłudze, a mianowicie: **Świetnej Radzie król. miasta Krakowa i Jej Jaśnie Wielmożnemu Prezydentowi, Dyrekcyi Kasy Oszczędności, Dyrekcyi Banku Austro-węgierskiego, Izbie handlowej, Zborowi ewangielickiemu, Kongregacyi kupieckiej, Stowarzyszeniu młodzieży handlowej, Towarzystwu strzeleckiemu, Rysursie Obywatelskiej** itd., oraz wielu rodzinom z miasta, kraju i zagranicy, jak również pojedynczym osobom, przesyłając szczere, serdeczne Bóg zapłać. 1109 1

Podziękowanie.

Przewielebnym Księżom: **Kanonikowi Dylskiemu**, proboszczowi miejscowemu i **Profesorowi Foxowi**, Wielmożnemu Panu **Profesorowi Matwijowi**, oraz wszystkim **Kolegom** ś. p. syna naszego, którzy w poczuciu prawdziwego żalu i miłości chrześcijańskiej pośpieszyli z Bochni do Brzeska na pogrzeb swego ucznia i kolegi, tudzież wszystkim Przyjaciołom i całej Szanownej Publiczności składamy z głębi boleścią przepełnionego serca najszczersze podziękowanie za oddanie ostatniej usługi naszemu najukochańszemu ś. p. synowi. Niechaj Bóg Najwyższy stokrotnie zapłaci wszystkim za to prawdziwie ludzkie współczucie, jakie okazali nam w tym ciężkim smutku naszym.

Brzesko, 28 kwietnia 1891. 1104 1

August i Elżbieta Machniccy.

Mme STÈPHANIE
Cracovie, Długa, 7. 1106 1 3
cherche plusieurs **bonnes françaises.**

Poszukuje się 1107 1 2

technika

niezłego rysownika, obeznanego z praktycznem prowadzeniem budowy.

Zgłoszenia, z podaniem krótkiego życiorysu, przyjmuje Adm. „N. Reformy“.

Wsparcia błaga **Stanisław Dobrowolski**, żonaty, ojciec 6 dzieci, wygnaniec pruski z roku 1885, który wzięty w opiekę przez Komitet krakowski otrzymał pomieszczenie w Tarnowie, a które z powodu licznej familii obecnie utracił, pozostaje bez środków utrzymania w bardzo krytycznem położeniu tak, że nawet nie ma na najniezbędniejsze potrzeby do życia, uprasza serc litościwych o łaskawe wsparcie. 1110 1 3

Obwieszczenie.

Antoni Skibniowski

ogłasza, iż ma zamiar swój

Interes Masarski

z wszelkiemi dogodnościami w środku Rynku się znajdujący, każdej chwili **wydzierżawić,** a nawet wraz **z całą realnością, L. 37, w Bochni,** w której sie ten interes znajduje, **z wolnej ręki sprzedać.** 1074 1 3

Na uroczystość

3go Maja

można dostać gipsowe biusta

Kościuszki i Poniatowskiego

białe lub bronzowane

w zakładzie rzeźby

J. M. Chodzińskiego

ulica św. Tomasza, L. 32, i u pana 1087 3 3

Adolfa Hochstima

Kraków, ul. Floryańska, 38.

Medale pamiątkowe uroczystości 3-go Maja

srebrne, posrebrzane i bronzowe,
przygotował w znacznej ilości

Władysław Wojciechowski
jubiler
w Krakowie, ulica Szewska.

Cena dobrze odbitych medali srebrnych 1 złr. 50 ct., posrebrzanych i bronzowych 30 centów, 1101 2 4

Staniki i Żakieciki Jerseys oraz Sznurówki

otrzymał w wielkim wyborze i poleca 478 3 0

Kazimierz Niesiołowski

Kraków, Sukiennice, L. 24 i 25.

Ceny bardzo niskie.

KSIĘGARNIA
Spółki Wydawniczej Polskiej w Krakowie

otrzymała na skład główny

Konstytucyę 3 Maja 1791 r.

Tekst dosłowny Ustawy rządowej, przedrukowany z IX tomu Volumina legum, wydanego przez Akademię umiejętności w Krakowie. 1100 1 0

Piękne wydanie miniaturowe, odbite w dwóch kolorach.
W maleńkiej 32-ce, str. 31. — **Cena 25 cnt.**

Otwarcie

„GRAND-HOTELU“ w PRZEMYŚLU.

Niniejszem mam zaszczyt oznajmić Wysokiej Szlachcie i Szanownej P. T. Publiczności, że **z dniem 1 Maja b. r.** otworzyłem **w Przemyślu przy ulicy „Wyjazd z Dworca“ i Mickiewicza**

„GRAND HOTEL“

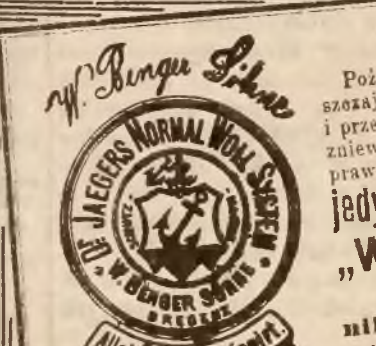
Jest to hotel pierwszorzędny, jedna minuta do kolei, urządzony z wszelkiemi wygodami, na sposób zagraniczny. — Meble obciągnięte (pluszem i baretem). — Wzorowa czystość i staranna usługa. — Portyer i komisioner w miejscu. — Wyborna francuska i polska kuchnia. — Potrawy a la carte i per Couverts. — Wina i piwa najlepszej jakości.

Trzy sale jadalne urządzone wykwitnie.

Dziękując Wys. Szlachcie i Szan. P. T. Publiczności za doznane dotychczas względy, **w Hotelu „Trzy Korony“** mam niepłonną nadzieję, że i w tem mojem nowem przedsiębiorstwie potrafię sobie przez moją ogólnie znaną zapobiegliwość łaskawe zaskarbić względy.

Karol Zakrzewski
właściciel hotelu.

1083 1 2

Ostrzeżenie!

Pożałowania godna swawola, jakiej się dopuszczają z mojem nazwiskiem w piśmie i słowie i przez stemplowanie rzekomej normaln. bielizny, zniewala mnie w obronie mych praw i w interesie prawdy publicznie oświadczyć, że prócz przezemnie **jedynie koncesyonowanej fabryki trykotów i oryginalnej normalnej bielizny**

„Wilhelma Bengera Synów“

Bregenz (Vorarlberg)

nikt nie jest upoważniony mojego nazwiska w tym celu używać. — Upraszam przeto przy zakupnie wyraźnie żądać

tylko Bengera wyrobu

z podanym znakiem ochronnym:

Podpis u góry: W. Benger Söhne,
Podpis u dołu: Prof. Dr. G. Jaeger. 870 2 6

i tym sposobem uniknąć oszustwa i zamiany.

Prof. Dr. G. Jaeger.

Na uroczystości

poleca

BISENIUS

Skład przyborów do iluminacyi i dekorowania.

Wien, I., Singerstrasse, L. II.

Chorągwie, flagi od 50 ct., herby kraju od 15 ct., transparenty, napisy od 25 cnt, różnokolorowe lampy szklanne do iluminacyi za sztukę od 16 ct. Nowe rodzaje latarń do iluminacyi za sztukę począwszy od 15 ct. Smoła, wosk, nafta, magnezya i pochodnie transparentowe. Pracownia zupełnie bezpiecznych ogni sztucznych. Małe zapasy, które mogą być także **w zamkniętych lokalach** spalene, wraz z przepisem użycia, od 60 ct. **Wielkie serye ogni,** które mogą być tylko spalone na powietrzu, od 6 złr. począwszy. **Ognie bengalskie, jednobarwne,** za sztukę 16 ct., **dwubarwne** zmieniające się za sztukę 30 ct., **trójbarwne** zmieniające się za sztukę 44 cent., **czterobarwne** zmieniające się za sztukę 68 cent., **o pięciorakiej zmianie barw** za sztukę 1 złr. 36 centów. 1085 4 4

Cenniki darmo i opłatnie.

Na Pamiątkę Przyjęcia Konstytucyi w Polsce 3 Maja 1791 roku

Polonez

na fortepian, skomponowany przez
Alfonsa Szczerbińskiego.
Nabyć można w **księgarni S. A. Krzyżanowskiego w Krakowie.** 1027 4 4

Cena 75 centów.

W setną rocznicę ustanowienia Konstytucyi trzeciego Maja

Księgarnia

G. Gebethnera i Sp.

w Krakowie

poleca 1047 3 4

Trzeci Maj i Targowica

materyały do dziejów ostatniego stulecia
Rzeczypospolitej Polskiej
zebrał i ułożył
S. KORWIN.
Cena 1 złr. 50 cent.

Ustawa Rządowa
czyli
Konstytucya 3 Maja 1791.
Cena 12 centów.

Kuźnica Kołłątajowska,
studyum historyczne, napisał
Wł. Smoleński.
Cena 1 złr. 70 centów.

Prawdziwe

węgierskie natural. wina

z własnych winnic.

Erlauer, Visontaer, czerwone i białe, 4—4¼ litrów złr. 2.30, 2.60, najlepszej jakości złr. 3.20, **Tokay, Samorodner** złr. 5.20, teuże sam **maslacz** złr. 7.20, **naturalne słodkie,** w najlepszym gatunku, 10 złr. — Powyższe wina wysyła się w 5-kilog. paczkach za pobraniem pocztowem. Przy większych zamówieniach liczy się po tańszych cenach.

W. Faykiss,
uprawiacz win i król. węg. poczmistrz,
1024 5 10 **Podolin, Węgry.**

MAGAZYN MÓD
ALEKSANDRY ZAMOYSKIEJ

w Krakowie
Sukiennice, L. 19,
poleca 828 12 18

na sezon wiosenny i letni

kapelusze damskie

w wielkim wyborze, **pióra strusie i fantazyjne, kwiaty paryskie, gorsety, modne woalki,** oraz **wszelkie nowości** w zakres toalety damskiej wchodzące.

Suknie damskie

wykonuje w jak najkrótszym czasie z gustem i elegancyą **po cenach umiarkowanych.**

Modele paryskie.

WILLA

w ślicznej podtatrzańskiej okolicy, tuż przy miasteczku, stacya kolei państw., urządzona z całym komfortem, z oficyną, z stajniami itp., z 2-morgowym ogrodem kwiatowym, warzywnym i owocowym, **do sprzedania.** 1010 2 3

Adres: **Szołayski, Stary Sącz.**

Rutynowan. magistra farmacyi

potrzebuje 1064 3 3

apteka w Starym Sączu.

Posada do objęcia zaraz.

W 100-letnią rocznicę

Konstytucyi 3-go Maja

poleca **księgarnia**

Seyfartha i Czajkowskiego

WE LWOWIE

ks. Waleryana Kalinki

Konstytucya 3-go Maja

(kwiecień—czerwiec 1791).

Stosunki europejskie i przygotowania w Warszawie do Konstytucyi 3 go Maja. Zamach stanu. 871 4 4

Cena 1 złr. 20 ct., z przesyłką 1 złr. 35 ct.

Firma Lux Dr. Borkowski

Fabryka i jedyny skład w kraju aparatów, przyborów, materyałów i wszelkich potrzeb

do fotografii

naukowej, zawodowej i amatorskiej i wszelkich projekcyj.

Kamery salonowe, podróżne, miechowe, ręczne, kieszonkowe, detektywne itp; **statywy** słupowe i składane; aparata błyskawiczne, migawkowe, dzienne i magnowe, garnitury kompletne amatorskie już od 12 złr. począwszy, obejmujące aparat, objektyw i laboratoryum wszelkie zapasy materyałów, zawierające; płyty filmsy, klisze, **papiery** albuminowe, aristo, Libedzińskiego, wszelkie platynowe, solne, bromo-żelatynowe, emulzyjne, **chemikalia najczystsze a zarazem najtańsze.** Wyłączne zastępstwo patentowanych specyalności paryskiej firmy M. P. Mercier. Kartony z firmą obstalowującego we wszelkich rodzajach i formatach; potrzeby do retuszu, warsztaty naprawy itp.

Nauka fotografii dla pp. Amatorów-odbiorców bezpłatnie, także listownie, z poręczeniem rezultatu; po jednej lekcyi poręczam każdemu poprawność zdjęć. Laboratoryum amatorskie otwarte od 8 rano do 9 wieczór: wykończanie zupełne prac amatorskich, powiększanie fotografij w wszelkich manierach, światłodruk itp. Cenniki amatorskie ilustrowane na żądanie bezpłatnie, fotografie próbne za przysłaniem 25 centów. **Osobny dział i cenniki dla pp. fotografów zawodowych.** — Zakupno lub wymiana odpadów i nieużytków, zawierających srebro, platynę lub złoto. **Ceny niższe od wszelkich konkurencyjnych — nawet od zagranicznych** — wobec charakteru hurtowego przedsiębiorstwa. 966 8 0

Największy wybór maszyn do szycia

Singera ręczne od 28 do 48 Złr.
„ nożne „ 30 „ 65 „
gotówką 10% taniej.

Józef Jwanicki

mechanik i specyalista

Lwów	Kraków
Hotel Żorza	Rynek 25.

Za złr. 3.50 **można się uszczęśliwić** przez udział w przedsięwzięciu przez państwo zagwarantowanem. Szczegóły i prospekta rozsyła gratis

Samuel Heckscher senr.,
Interes bankowy, Hamburg. 1076 4 5

Grunta naftowe

z widocznemi śladami ropy, są **do odstąpienia.** Wiadomość pod lit. **W. W.** poste rest. **Nowy Sącz.** 1084 2 3

Kelnerki

w starszym wieku, do zakładu kąpielowego, z chlubnemi świadectwami, poszukuje **Biuro wywiadowcze Wład. Świderskiego w Tarnowie.** 1039 3 0

Urząd pocztowy w Pilźnie

poszukuje od **1 czerwca**

rutynowanego ekspedytora

z uzdolnieniem telegraficznem.

Kaucyonowani mają pierwszeństwo i lepsze warunki. — Zgłoszenia rekomendowane pod adresem **Eminowicz.** 917 2 3

Dziś i codzień

WIELKIE PRZEDSTAWIENIE
CYRKU

przy ulicy Dietla

z zupełnie nowym programem.

1052 6 0 *Dyrekcya.*

Zarząd dóbr Przyłęk poczta Kolbuszowa sprzedaje świeże i pewne **nasienie sosny pospolitej** po cenie **2 złr. 40 c. za 1 kilo.** Przy zamówieniu 4 kilo nie liczy się opakowania. 814 24 0

Skutki

nadużyć niszczących zdrowie, jak pewno i trwale usunąć, poucza jedynie w licznych wydaniach rozpowszechniona już książka illustrowana:

Dra Retau'a

Ochrona własna.

Cena wydania polskiego 1 złr.
Cena wydania niemieckiego 2 złr.

Tysiące znalazło w niej **objaśnienie swych cierpień,** a za użyciem kuracyi w książce tej zaleconej, **zupełną swą siłę męzką.** Za nadesłaniem franko należytości, otrzyma się książkę **w kopercie** franko przez Magazyn Wydawnictwa R. F. Bierey w Lipsku (**Verlags-Magazin Leipzig**, Neumarkt 34, w Niemczech).

W Krakowie ma na składzie **księgarnia J. M. Himmelblaua.** 209 35 36

Akuszerka

upoważniona przez Wydział lekarski, przyjmuje **panie, które chcą odbyć słabość w tajemnicy.**

Adres: **Akuszerka w Dębnikach, L. 71**, poczta Dębniki pod Krakowem. 813 5 10

Służbę kąpielową męską i damską

poleca 1040 9 0

Biuro Świderskiego w Tarnowie.

BANK KRAJOWY

w Zastępstwie Banku dla krajów koronnych

zawiadamia właścicieli

winkulowanych 4% obligacyj

galic. funduszu propinacyjnego,

że przeprowadza dewinkulacyę takowych pod warunkiem, że właściciele sprzedadzą mu dewinkulowane obligacye

po kursie 90%.

Bliższych wyjaśnień udziela się w biurach Banku.

(Przedruk nie będzie płacony.) 1103 1

Z drukarni Związkowej w Krakowie. Papier z fabryki braci Fijałkowskich w Bielsku. Odpowiedzialny rządca drukarni A. Szyjewski.